

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศไทยนับถือ เป็นพื้นฐานสำคัญของการศึกษา ศิลปะและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆของชาวไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน หลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าได้หล่อหลอมกลมกล่อมเกลาจิตใจของปวงชนชาวไทยให้มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดียิ่งงาม จนทำให้สังคมชาวไทยมีความร่มเย็น เป็นสุข พระพุทธศาสนาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสังคมไทยมีบทบาทและอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชนชาวไทย นอกจากนี้ยังมีความสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงของประเทศไทยทั้งหมด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 1) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นกฎหมายแม่บทเกี่ยวกับการศึกษาของชาติที่ใช้ในการบริหารและจัดการศึกษาอบรมคนไทยให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของคนไทยด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นความมุ่งหวังสำคัญ เป็นคุณลักษณะประจำตัวของบุคคลไปพร้อมๆ กับการเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และด้วยหลักการของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่มุ่งเน้นผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นสำคัญ ประกอบกับแนวโน้มใหม่ของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จึงต้องวัดและประเมินผลให้ครอบคลุมทุกด้านทั้งในส่วนที่เป็นกระบวนการ ผลงาน ความรู้ ความคิด ความรู้สึก คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และทักษะ การปฏิบัติในทางพระพุทธศาสนา ก็เช่นเดียวกัน มีการพัฒนาให้นักเรียนมีปัญญา มีศรัทธาในพระพุทธศาสนา หลักธรรมตลอดจนนำหลักธรรมไปถือปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทั้งนี้การวัดและประเมินผลจะดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงให้มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม การสร้างศรัทธาในพระพุทธศาสนาไม่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นโดยการสอนเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่จะต้องปลูกฝังในทุกบริบทแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาอันยาวนานพอที่จะทำให้มั่นใจว่านักเรียนได้พัฒนาคุณลักษณะดังกล่าวและพัฒนาไปสู่ระดับที่พึงประสงค์ (บุญชู ชลชัยเกียรติ. 2546 : 27-29)

จากการศึกษาข้อมูล การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานพบว่ามีปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความเข้าใจที่สมบูรณ์ชัดเจนเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ในเรื่องที่สอน มักยึดแบบเรียนเป็นหลัก มากกว่าตัวนักเรียนและยังใช้วิธีการให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองมากเกินไป นำไปสู่ การสร้างทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายต่อการเรียนรู้ และการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ชุมชนหรือสถานศึกษาจัดขึ้น ครูผู้สอนขาด ความรู้ที่กว้างขวางและลึกซึ้งเกี่ยวกับหลักธรรมในเรื่องที่สอน มีการยกตัวอย่างประกอบ การอธิบายได้อย่างสอดคล้องด้วยการใช้ภาษาธรรมดาสามัญ ขาดการบูรณาการระหว่างเนื้อหา ที่จะใช้เรียนกับการนำเอาชีวิตในวัยเรียนมาหลอมรวม ครูผู้สอน ไม่สร้างบรรยากาศในการเรียน ให้น่าสนใจและดึงดูดให้นักเรียนติดตามจนจบการศึกษา (รัตนา อุณหะสุวรรณ. 2545 : 5)

คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในงานทุกๆด้าน เช่น การศึกษา ธุรกิจ ธนาคาร การอุตสาหกรรม การแพทย์ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ การทหาร การสื่อสาร งานต่างๆของราชการ และงานของเอกชน สำหรับในวงการศึกษา นับว่าเพิ่งเริ่มมีการใช้กัน แพร่หลาย คอมพิวเตอร์ในด้านการศึกษานำมาใช้กันอย่างกว้างขวางและแพร่หลายในลักษณะ ของสื่อ เพื่อถ่ายทอดคำสอนไปสู่ผู้เรียน เรานิยมเรียกว่า คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction : CAI) เป็นการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาต่างๆ เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูง ทำให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง นักเรียนกับเครื่องคอมพิวเตอร์ มีความสามารถในการตอบสนองต่อข้อมูลที่นักเรียนป้อนเข้า ไปได้ทันที เป็นการเสริมแรงให้กับนักเรียน ซึ่งบทเรียนจะมีทั้งอักษร ภาพกราฟิก ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียงประกอบ ทำให้นักเรียนสนุกสนาน (กิดานันท์ มะลิทอง. 2548 : 227-229) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน นอกจากช่วยให้นักเรียนได้มีพัฒนาการไปถึงขีดสูงสุดแล้ว ยังช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอน แก้ปัญหา ทางด้านการเรียน เพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์สามารถสื่อสารให้นักเรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง (วันชัย สาระบัว. 2544 : 3) บทเรียนคอมพิวเตอร์มักจะมีการออกแบบจำแนกเนื้อหา เป็นส่วนย่อย จากง่ายไปหายาก นักเรียนได้ศึกษาเนื้อหาแล้วตอบคำถามโดยสามารถทราบ ผลได้ทันทีเมื่อเรียนจบ สามารถทำให้เกิดความคิดรวบยอดตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ นักเรียน สามารถศึกษาบททวนเนื้อหาจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ได้อย่างสะดวก จะทบทวนเมื่อใดก็ได้ หรือใช้เวลา มากเท่าใดก็ได้ อาจจะช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับสติปัญญา เรียกว่า เกิดการเรียนแบบ Asynchronous คือ เรียนเมื่อใดก็ได้ ที่ไหนก็ได้ (ครรชิต มาลัยวงศ์. 2543 : เว็บไซต์)

บทเรียนคอมพิวเตอร์เป็นนวัตกรรมที่สามารถแก้ปัญหาผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำได้ เพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์มีลักษณะที่เป็นสื่อภาพเคลื่อนไหว ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น ไม่ทอดลอยต่อการเรียน ส่งผลให้นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เกิดกำลังใจและเจตคติที่ดีในการเรียน (นาตยา ปิลาธนานนท์. 2545 : 9)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนานักเรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตใจ ในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 4)

หลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2553 โรงเรียนบ้านหนองม่วงได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง และความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการใหม่ๆ โดยยึดหลักการเรียนรู้ที่นักเรียนทุกคนมีความสำคัญ สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และมีคุณธรรม จริยธรรม อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข ตลอดจนสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น

โรงเรียนบ้านหนองม่วง ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวม 8 ห้องเรียน มีครู 5 คน นักเรียนทั้งหมด 65 คน มีปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เนื่องจากครูไม่ครบชั้นเรียนและขาดสื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัย จึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (สมุดบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ปพ.5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2552) โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาและจากประสบการณ์ที่ได้จัดการเรียนการสอนพบว่านักเรียนยังขาดทักษะในการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ประกอบกับครูผู้สอนขาดสื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัยและเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเฉพาะกลุ่มสาระ

การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สารศาสนา ศิลปกรรมและจริยธรรม เนื่องจากเป็นกลุ่มสาระที่มีเนื้อหามาก จึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ประกอบกับปัจจุบันนี้สภาพของสังคมไทย เป็นสังคมที่ขาดคุณธรรม จริยธรรม ไม่เห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาวิธีที่จะต้องปลูกฝังหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาให้แก่ นักเรียน เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาซึ่งเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เห็นว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะสามารถช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี จึงได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง พุทธประวัติ เพื่อใช้เป็นสื่อ นวัตกรรมประกอบการสอนของครู เป็นสื่อประกอบการเรียนของนักเรียน ซึ่งจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในหน่วยการเรียนและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อพัฒนาและศึกษาคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง พุทธประวัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
3. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้น
5. เพื่อศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้น

สมมติฐานการศึกษา

นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง พุทธประวัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตการศึกษา

1. ประชากรกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรกลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองม่วง ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 8 คนเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีจำนวนจำกัด (Finite Population) ได้มาโดยแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นนักเรียนที่ผู้ศึกษาได้รับมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียนให้เป็นครูสอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จึงใช้นักเรียนเพียงห้องเดียวและมีนักเรียนทุกระดับสติปัญญา

2. เนื้อหาที่ใช้ในการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ คือ เรื่อง พุทธประวัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในหัวข้อต่อไปนี้

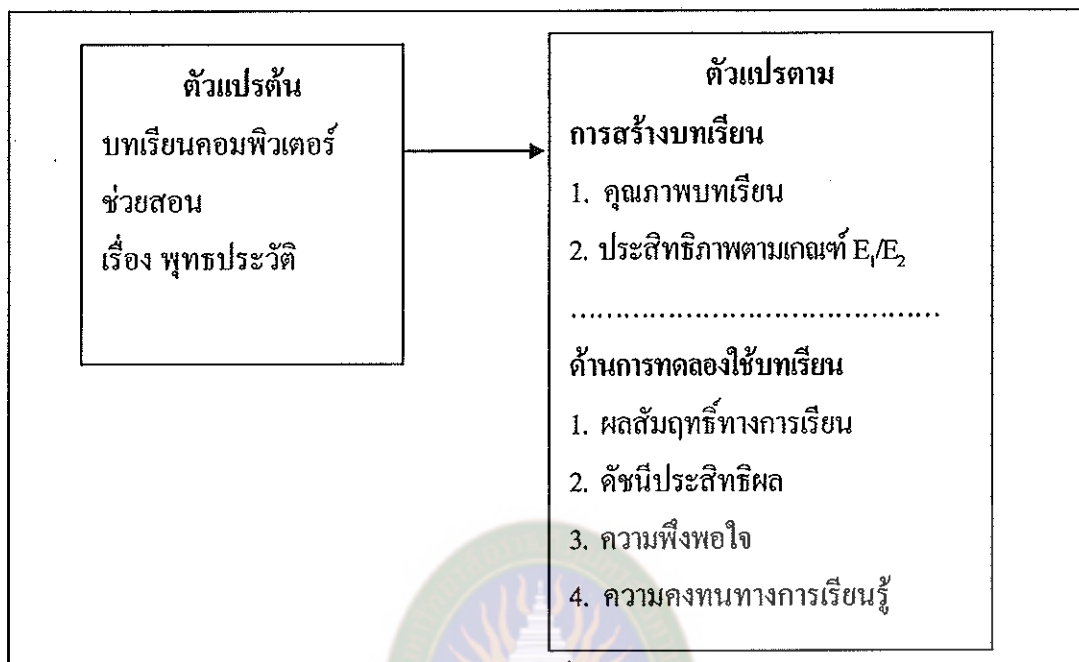
- 2.1 พระพุทธศาสนาเป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชน
- 2.2 พุทธประวัติ (ประสูติ)
- 2.3 พุทธประวัติ (ตรัสรู้)
- 2.4 พุทธประวัติ (ประกาศธรรม)
- 2.5 พุทธประวัติ (ปรินิพพาน)

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ใช้เวลาเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน 2553 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2553 โดยใช้เวลาเรียนจริง 10 ชั่วโมง

4. กรอบแนวคิดในการศึกษา

กรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้อธิบายโดยแสดงให้เห็นภาพความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตามดังแสดงในแผนภูมิที่ 1

ขั้นตอนการพัฒนาตามแนวทางของ ADDIE Model มี 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการวิเคราะห์
2. ขั้นการออกแบบ
3. ขั้นการพัฒนา
4. ขั้นการทดลองใช้
5. ขั้นการประเมินผล

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษา

จากแผนภูมิที่ 1 ในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามแนวทางของ ADDIE Model มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการวิเคราะห์ ขั้นการออกแบบ ขั้นการพัฒนา ขั้นการทดลองใช้ และขั้นการประเมินผล โดยในการศึกษาตัวแปรต้น ได้แก่ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและตัวแปรตามจัดแบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

ด้านการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ได้แก่ คุณภาพบทเรียนที่พัฒนาขึ้น และประสิทธิภาพของบทเรียนตามเกณฑ์ E_1/E_2

ด้านการทดลองใช้บทเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดัชนีประสิทธิผล ความพึงพอใจและความคงทนทางการเรียนรู้ของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึง การสร้างโปรแกรมที่ควบคุมให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานตามคำสั่งของผู้ใช้ในการเรียนการสอน มีลักษณะเป็นบทเรียน โปรแกรมเพื่อนำเสนอเนื้อหา ฝึกทักษะและทำแบบฝึกหัดด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึง ศักยภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ครูผู้สอนได้สร้างขึ้นแล้วนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 โดยคิดจากคะแนน 2 ส่วน ดังนี้

80 ตัวแรก คือ จำนวนร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบย่อยแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ขณะศึกษาบทเรียนคอมพิวเตอร์ ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ

80 ตัวหลัง คือ จำนวนร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์แล้ว ถือเป็นประสิทธิภาพของผลลัพธ์

ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ หมายถึง ค่าตัวเลขที่เปรียบเทียบคะแนนความก้าวหน้าในการเรียนรู้ที่นักเรียนทำได้ กับคะแนนความก้าวหน้าที่นักเรียนควรจะทำให้สูงสุดหลังจากการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์แล้ว

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกพอใจ ซึ่งชอบต่อการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างขึ้น โดยใช้แบบวัดความพึงพอใจ

ความคงทนในการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนบ้านหนองม่วง ในการระลึกถึงสิ่งที่ได้เรียนผ่านมาแล้ว โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ฉบับหลังเรียน วัดความรู้ภายหลังจากที่นักเรียนได้เรียนผ่านไปแล้ว 7 วันและ 30 วัน

ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา

1. นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง พุทธประวัติ ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่มีคุณภาพและ ประสิทธิภาพ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เท่าที่ต้องการส่งผลให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในเนื้อหา ในสาระที่เรียน เกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความสนุก และมีความสุขกับการเรียนรู้ สามารถนำไปศึกษาด้วยตนเองได้และทำให้การเรียนบรรลุเป้าประสงค์ สามารถแก้ปัญหาการเรียนรู้อันยากของนักเรียนได้ ซึ่งจะส่งผลดีต่อคุณภาพของนักเรียนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2. ครูมีสื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัยคือบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สามารถเป็นแบบอย่าง ใช้อ้างอิง เป็นแบบในการที่จะให้ครูผู้สอนนำไปปฏิบัติและเป็นแนวทางในการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้อีกด้วย

3. โรงเรียนสามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ใช้ในการพัฒนาสื่อให้มีประสิทธิภาพในรายวิชาอื่นๆ ได้

4. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนี้ ได้มีการเผยแพร่ภายในโรงเรียนและโรงเรียนใกล้เคียงในกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการเดียวกัน สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ของการเรียนรู้อื่นๆ ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งผู้ที่สนใจทั่วไปสามารถศึกษาเรียนรู้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ซึ่งจะช่วยให้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY